

SÁRA S A L K A H Á Z I

Narodila sa 11. mája 1899 ako druhé z troch detí rodičom Leopoldovi a Klotilde. Pokrstili ju v dóme sv. Alžbety v Košiciach dňa 11. júna 1899.

Školské vzdelanie ukončila učiteľským diplomom v Košiciach. Sára bola dieťaťom s pevnou vôľou, chlapčenským temperamentom a rozhodným vystupovaním. Väčšinou a najradšej sa zapájala do chlapčenských hier. Jedna z jej spolužiačok a zároveň priateľka ju poznala ako dievča veselej povahy, výmyselníčku duchaplných žartíkov, ale spomína la aj jej hlboké sociálne cítenie, vernosť a vytrvalosť.

Ako učiteľka pôsobila iba jeden rok, z politických dôvodov nechcela vykonávať ďalej toto povolanie. Vyučila sa za kníhviazačku. Od roku 1919 začala prispievať do rôznych periodík. Ešte v tom istom roku dostala novinársky preukaz. Medzitým prežívala dynamický život novinárov, plný zmien. Vo svojom denníku píše o svojom predchádzajúcom živote: *"Samostatnosť, cigarety, kaviareň, túlanie sa po širom svete s rukami vo vreckách, rýchla večera v malom hostinci, cigánska hudba,..."*

V rokoch 1922 - 1923 bola niekoľko mesiacov zasnúbená. Sára si čoskoro uvedomila, že k jej veľmi temperamentnej, suverénnej povahe sa nebude hodiť život ženy hospodárskeho správcu niekde na majeri, a tak vrátila svoj snubný prsteň. V tom čase sa v jej srdci hlási vnútorný hlas, prebúdza sa v nej povolanie k zasvätenému životu... V jednej zo svojich spomienok o tom píše: *"A čo, ak si ma vyhlíadal pre seba Pán Boh?... Prvé slovo už odznelo a ty si ho počula! A predsa si nerozhodná, nepokojná, hľadajúca, sužujúca sa, lebo je niečo, na čo si neodpovedala... možno je to zamestnanie, v ktorom nachádzaš toľko radosti,... možno iba tie niekoľko halierové cigarety, ktorých dym ťa predsa zahľuje tak nepreniknuteľne."* Boj o povolanie trval presne desať rokov.

V roku 1927 sa zoznámila so sociálnymi sestrami v Košiciach. V 1928 absolvovala sociálny kurz, ktorý organizovali sociálne sestry. Jej moderný štýl a fajčenie pokladali síce za podivné, ale nebránili jej ceste do Spoločnosti. Sára uznala, že sa musí zmeniť aj za cenu ťažkých bojov. Za krátky čas si odvykla od fajčenia a od "voľnosti", ktorú ponúkal novinársky život, aby mohla vykročiť na cestu vnútornej slobody, ktorá sa otvára duši, ktorá sa darovala Bohu.

V roku **1929** prijali jej prihlášku do Spoločnosti sociálnych sestier. Vo februári začala noviciát v Szegvári. Niekoľko mesiacov pred zložením sľubov prežila v Košiciach, kde na ňu čakala práca s organizovaním charity. Svoje prvé sľuby

zložila na Turíce 1930 v Szegvári. Jej mottom bolo jediné slovo: "**Alleluja!**"

V jeseni 1932 bola preložená do Komárna, kde vykonávala podobnú službu ako v Košiciach, ale za omnoho ťažších okolností. Bola skutočne preťažená. Okrem organizovania charity, viedla kuchyňu pre deti, týždenne vyučovala dvadsaťšesť hodín náboženstvo ako katechétku a redigovala časopis "Katolícka žena".

V roku 1934 ju v stave krajného vyčerpania poslali naspäť do Košíc. Predstavené jej duševný stav posudzovali ako neistotu v povolání. V tomto roku nemohla zložiť sľuby. Začala sa najväčšia skúška života, akou prechádzali mnohí svätci, tzv. "prenasledovanie dobrými". Sestra Sára bola ochotná pretrpieť všetko pre Kristovu lásku: "*Chcem si dušu obrniť pred bližiacimi ťažkosťami. Neprosím, Pane,... ale ak mi ich pošleš, chcem ich prijať s láskou. Chcem sa na to pripraviť dopredu, hoci sa ma nepochopenie dotkne z ktorejkoľvek strany... nech ho prijmem ako príležitosť, ktorá ma vždy viac a viac bude spájať s Tebou!*" Cez duševné utrpenia nasledujúcich rokov v nej dozrievala milosť nepretržitého dôverného kontaktu s Božským Snúbencom.

"*Jediným šťastím je byť Božím dieťaťom, je to šťastie, kedy všetko ostatné sa stáva ničotným*", - píše svojej priateľke.

Maďarskí benediktíni žijúci v Brazílii, ponúkli sociálnym sestrám možnosť pracovať v misiách. Sestra Margita Slachtová, generálna predstavená, ktorá poznala túžby sestry Sára, nezamietla jej prosbu. Sestra Sára preto odišla na prípravu do Materinského domu v Budapešti. Medzičasom, kvôli nepriaznivo sa vyvíjajúcim udalostiam druhej svetovej vojny, stalo sa nemožným vycestovať na misiu do Brazílie. "*Už ani neprosím, aby som sa dostala do Brazílie, prosím iba, aby som mohla sväto žiť, sväto slúžiť Pánu Bohu.*" - píše vo svojom denníku.

Večné sľuby zložila na **Turíce r. 1940**. Jej novým mottom bolo: "**ALLELUIA! ECCE EGO, MITTE ME!**" (Hľa, tu som, pošli mňa!).

Stále silnejšie v nej dozrievala túžba, aby mohla svoj život obetovať "*pre prípad, ak by nastala doba prenasledovania Cirkvi, Spoločnosti a sestier*" (citát z modlitby obetovania svojho života). Dostala k tomu súhlas. Obetovanie sa uskutočnilo v kaplnke Svätého Ducha v Materinskom dome Spoločnosti v úplnej tajnosti, v prítomnosti predstavených koncom roka 1943. Sociálne sestry zachraňovali s veľkou odvahou prenasledovaných, hlavne Židov. Za záchranu života im vdáči okolo tisíc osôb, približne sto z nich sestry Sára. Sociálne sestry ukrývali vo svojich domoch mnoho prenasledovaných, ktorým vybavili falošné doklady.

27. decembra 1944 obklúčili "nyilasi" Robotnícky ženský domov na ulici Bokréta v Budapešti, ktorý viedla sestra Sára. Pátrali po Židoch a zatkli štyri podozrivé osoby. Sestra Sára práve nebola v dome, prišla až na koniec akcie. Mohla sa zachrániť pred zatknutím, ale neurobila to. Ako zodpovednú vedúcu domu aj ju odvliekli a podľa očitého svedka ju ešte v ten istý večer vyzlečenú donaha - odstrelili do ľadového Dunaja. Sestra Sára si minútu pred popravou pokľakla, obrátená smerom k svojim vrahom a s očami pozdvihnutými k nebesiam sa prežehnala veľkým krížom. **Pán Boh prijal obeť jej života, jej martyrium sa naplnilo.** Žiadnej zo sociálnych sestier, ktoré sa zúčastňovali na akcii záchrany Židov, sa nič nestalo. Ani jedna sestra neprišla o život v dôsledku ukrývania prenasledovaných počas druhej svetovej vojny.

Za tento prejav hrdinskej lásky, sestry Margite Slachtovej a sestry Sára Salkahaziovej, udelila Izraelská vláda vyznamenanie "In memoriam", a v záhrade JAD WASHÉM na ich počesť vysadili strom úcty a vdaky.